881/11

Den 12. december 2011 blev i sag nr. 79.823:

xxxxx xxxx xxxxxxxxx
xxx xxxxxxxxxxxx x
xxxx xxxxxxxxx

mod

Nordea Pension
Klausdalsbrovej 615
2750 Ballerup

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren har livsforsikring i Nordea Pension. Hun klager over, at selskabet har afvist at yde dækning for tab af erhvervsevne fra den 1/1 2011.

Selskabet henviser til, at klagerens erhvervsevne ikke er nedsat i dækningsberettigende grad.

Forsikringstageren og selskabet er enige om, at forsikringen giver ret til præmiefritagelse og udbetaling ved tab af erhvervsevne, hvis klagerens erhvervsevne nedsættes til 1/2 eller mindre af den fulde erhvervsevne. Der er en karensperiode på 3 måneder.

Det fremgår af sagen, at klageren blev sygemeldt fra sit arbejde som kontorassistent i en større virksomhed den 26/1 2009 på grund af langvarig depression og stress. Selskabet tilkendte klageren ydelser fra karensperiodens udløb og frem til den 1/1 2011. I perioden forlængede selskabet af flere omgange ydelserne.

Klageren, der er født i 1957, er uddannet klinikassistent og kontorassistent. Inden sin seneste stilling som kontorassistent/sekretær, som hun bestred i 19 år, arbejdede hun som klinikassistent bl.a. ved en tandlæge og børnetandplejen.

Til brug for vurderingen af klagerens erhvervsevne har selskabet modtaget diverse oplysninger, herunder bl.a. lægelige og kommunale sagsakter. Nogle af de modtagne oplysninger gengives/omtales nedenfor.

I en psykiatrisk speciallægeerklæring af 21/12 2009 hedder det bl.a.:

> "Resume og konklusion:
> …
> *Diagnostisk* mener jeg at [klageren] lider af en periodisk depression, moderat grad F 33.1. Personlighedsmæssigt har hun dels tendens til perfektionisme og pedantisk ordentlighed, samtidig med at hun har ængstelige evasive træk som stræben efter anerkendelse og følelsesmæssig varme. Jeg synes ikke, at det forekommer i en grad, så hun opfylder kriterierne for en personlighedsforstyrrelse.
> …
> *Prognostisk* har [klageren] tidligere opnået en bedring og man må forvente at dette også vil være muligt aktuelt. Samtidig må man bemærke, at hun selv efter adskillige års antidepressiv behandling fik et tilbagefald kort tid efter ophør med medicinsk behandling. Hun må derfor formodes at være meget stress sensitiv i de næste år og det må også forventes, at der fortsat vil være stor risiko for tilbagefald. Det er ikke min vurdering, at [klageren] vil kunne indgå på arbejdsmarkedet på almindelige vilkår de næste år. Hvorvidt hun kommer sig helt efter depressionen, er det for tidligt at udtale sig om aktuelt. Der vil være en risiko for en kronisk tilstand."

I perioden fra den 2/2 til den 25/6 2010 var klageren i arbejdsprøvning på et plejecenter. Herom hedder det bl.a. i kommunens erhvervsafklaringsrapport:

> "Fremmøde
> [Klageren] har ikke haft fravær i forløbet.
> Arbejdstiden var i starten aftalt til 9.00 - 11.00 dagligt med fri hver onsdag. Efter en periode har [klageren] forsøgt at øge arbejdstiden med 1 time dagligt, hvilket har givet en daglig arbejdstid fra 9.00 - 12.00. [Klageren] har flere dage haft en længere arbejdstid, da hun ikke stopper, hvis hun er i gang med en samtale eller andet med en beboer, og derfor har arbejdstiden mange dage været ¼ - ½ time yderligere. Dvs. at den samlede ugentlige arbejdstid har været mellem 12 og 15 timer.
> …
> Arbejdstempo
> [Klageren] arbejder effektivt og er konstant i gang i de timer, hun er på afdelingen. Hun holder ikke pauser eller går fra arbejdet, hvilket betyder, at hendes effektivitet er 100 %.
>
> Kvalitet i arbejdet
> [Klageren] har gode praktiske færdigheder og har flair for opgaverne med de ældre. Personalet udtaler, at de ikke tidligere har haft en person, der arbejdede så selvstændigt og fik så god kontakt med beboerne. Hun har haft en professionel holdning til opgaverne, selv om hun er meget givende i sit arbejde. Hun ser det positive i den enkle beboer og personalet udtaler, at arbejdet falder naturligt for hende og at hun GØR en forskel. Hun har en gejst i forhold til beboerne, som er sjælden.
>
> Koncentration, hukommelse og instruktionsforståelse

[Klageren] har svært ved at koncentrere sig om at læse. Hun kan ikke længere læse en bog / roman, da hun ikke får udbytte af den - hun kan heller ikke koncentrere sig om lydbånd. Hun fortæller, at hun aldrig har haft en fornemmelse af at hendes koncentrationsevne har været god, men at den nu er betydeligt forringet under hendes sygdom. Hun har altid haft det sådan, at hun bedst lærte praktisk.
Der har dog ikke i praktikken været koncentrationsproblemer eller hukommelsesvanskeligheder i forhold til at være sammen med de ældre, men det har været tydeligt ved opfølgningerne, at hun ved træthed opleves, som om hun får en dyne ned over sig og hun bliver fjern. Hun fortæller selv, at hun oplever, at hun skal bruge megen energi på at være nærværende.
[Klageren] har bl.a. deltaget i banko sammen med de ældre i 1 time og hun oplevede, at hun til sidst havde svært ved at holde koncentrationen.
Det er tydeligt, at [klageren] kan koncentrere sig i ca. 3 timer dagligt om formiddagen, men derefter har hun behov for hvile / meditation og hun fortæller, at hun resten af dagen ikke kan koncentrere sig - hun oplever at hendes hjerne er gået på standby.
…
Helbred i forhold til arbejdet
[Klageren] har lændeproblemer, da hun ved begge graviditeter har haft bækkenløsning. Hun oplever, at det indimellem kan sætte sig i lænden, når hun har en forkert arbejdsstilling eller et forkert løft.
[Klageren] har ikke i praktikken haft problemer fra lænden.
Skånehensyn:

- Ingen tunge løft eller forkerte arbejdsstillinger
- Ingen stress
- Tid til omstilling fra en opgave til en anden
- Nedsat arbejdstid max 15 timer ugentligt, da hun efter 3 timer dagligt er psykisk træt og ikke længere er i stand til at koncentrere sig
- Behov for struktur og kende sin dagligdag

…
Arbejdsgiver/værkstedsmedarbejders beskrivelse
Personalet på … udtaler, at de aldrig har haft en, der er så selvstændig som [klageren] og hun har en professionel holdning til opgaverne. De oplever samtidig, at [klageren] ikke er i stand til at arbejde længere end hun gør på nuværende tidspunkt. [Klageren] agerer og der er meget handling bag hende.
Personalet udtaler, at de ældre har sagt, at de strejker, hvis [klageren] ikke får lov til at blive.

Borgerens egne forventninger til et arbejde
[Klageren] har et stort ønske om at kunne fortsætte med at arbejde på … i et fleksjob."

Arbejdsprøvningen førte til, at klageren blev tilkendt fleksjob med en ugentlig arbejdstid på 12 timer.

Af en psykiatrisk speciallægeerklæring af 16/10 2010 fremgår bl.a.:

"**A. Kronologisk forløb af A's tidligere psykiske tilstand**
…
A har været sygemeldt siden 26.01.09 grundet depression.

Derefter fik hun det gradvist bedre. I januar - marts 2009 oplevede hun sidste gang, (at angst medførte), at hun skulle gå ud af butikken igen for at tage hjem, hvorefter hun var meget træt.

…

B. Objektiv vurdering

…

2. Objektivt psykisk.

A hilser. Hun fremtræder velbefindende. Påklædningen er almindelig, pæn. Kropsholdningen og gangmønsteret er oprejst. Det er direkte øjenkontakt. Hun giver et forvirret indtryk, virker en anelse sær. Det psykomotoriske tempo er passende til samtalen, en del lettere uroligt. Hun sukker, lukker øjnene, holder fingrene i kontakt med kinden eller tindingen, støtter albuerne på bordet. Stemningslejet er neutralt. Affekten er stabil, lettere nervøs. Hun kan grine. Hun taler uden latenstid, spontant, hun kan stamme lidt. Stemmelejeveksling, talehastighed og stemmeleje er normale. Der er normal formel kontakt, der er lidt emotionelt medsving. De kognitive evner vurderes at ligge inden for normal-området. Hun er undertiden lidt forvirret. Der er ingen tegn til hukommelsesproblemer. Der er lidt tegn til koncentrationsvanskeligheder. A er samarbejdsvillig til at foretage samtalen

C. Borgerens oplysninger

…

Aktuelle og tidligere sociale situation

…

Fritiden går ved at male. Hun malede sidst for en måned siden. Hun maler, når hun har det rigtigt godt. Hun elsker naturen. Hun løb sidste gang i 2008. Hver dag går hun en tur med hunden; hun er en time undervejs. Hun har en rigtig flot have på 1000 kvadratmeter; hun er havemand hver dag i en times tid. Hun har et par gode veninder. Hun ser fjernsyn op til 2 timer om dagen; Internet bruger hun op til en time to gange om ugen på. Hun laver næsten dagligt varm mad. Hun vasker tøjet to gange om ugen. Hun gør rent; der er rent og pænt hos dem, 'det kan jeg love dig for', tilføjer hun. Hun holder orden i huset.

Hun handler 3 gange om ugen, men hun skal skrive alt ned. Når hun handler er hun angst. Hun har hjertebanken, 'pulsen slår hurtigt', sveder, hyperventilerer, ryster. Undertiden skal hun gå ud af butikken igen; det gjorde hun sidste gang i januar - marts 2009. Så søger hun sin bil og tager hjem og er hun meget træt. Hun tager ingen bus, da hun oplever det samme som i butikkerne. Siden hun er blevet syg har hun taget én gang bussen til lægen.

Hun kan ikke koncentrere sig om at læse; hun har ikke læst siden 2002. Hun er ikke god til at huske; hun husker rigtigt dårligt.

…

6. Aktuelle psykiske problemer.

A har det ok. Hun er træt, lige nu ved samtalen. Hun er ikke forvirret. Hun har styr på tankerne. Det kan være svært at få tingene sagt, hun skal tænke over det.

Hun går i seng kl. 11.30 og står op mellem 8 og 9 (hun sukker). Hun sover uafbrudt. Hun drømmer, også behageligt. Hun sover 1 til 2 timer om middagen, hvorved hun får styr på sig selv.

Hun har libido; det har hun fået de sidste to måneder igen. Appetitten er almindelig; når hun er træt, har hun ingen appetit. Hun er ikke nedtrykt. Hun plejer at have meget energi. Hun interesserer sig for sport. Hun er ikke ligeglad. Hun er en god mor, datter, søster og ægtefælle. Hun har et godt selvværd. Hun har skyldfølelser; det havde hun meget som barn. Psykologen … hjalp hende af med det. Fremtiden ser lyst ud. Vejret er pragtfuldt, solen skinner. Hun har nedsat koncentrationsevne og hukommelsesbesvær. Det har hun haft siden 2001 - 2002. Hun er ikke bange, irritabel, hidsig eller grådlabil. Hun har sidst grædt, da sin far døde.

Hun har lyst til at arbejde og gøre en forskel. Hun vil gerne få et fleksjob, 12 timer om ugen, og ikke mere, for så bliver hun træt.
…
7. Medicin.

A tager antidepressiv medicin (tablet Cymbta 60 mg x 1), angstdæmpende medicin (tablet Lyrica 150 mg x 2) og stemningsstabiliserende medicin (tablet Lamotrigin 100 mg x 2).
…
III. Konklusion.

Herunder findes svar på ovenstående spørgsmål på baggrund af oplysninger (se i bilag) fra samtale (skrevet i almindelig tekst), objektiv undersøgelse og sagsakter (understreget).

A's aktuelle helbredstilstand
52-årige [klageren] var i juni 2010 meget glad for at have været i praktik på plejecenteret siden februar 2010. Hun arbejdede 10 timer om ugen. Praktikken ville blive afsluttet i juni 2010.
Egen læge angav, at der var tale om depression, angst. Der blev forventet, at A ville kunne arbejde 17 timer om ugen.
…
Tilstandens betydning for A's funktionsniveau hvad angår indskrænkninger i erhvervsevne.
Tilstanden har en negativ indflydelse på A's funktionsevne. I øjeblikket er der nedsat erhvervsevne. Hun kan arbejde en del timer. Formentligt er 17 timer et godt gæt for at begynde med.

Tilstandens betydning for A's funktionsniveau hvad angår indskrænkninger i livsfunktion.
Det ligger inden for normalområdet.

Tilstandens betydning for A's funktionsniveau hvad angår indskrænkninger i daglige funktioner i hjemmet.

Det ligger inden for normalområdet.

Prognose.
Det vurderes, at tilstanden kan blive bedre. Behandlingen kan intensiveres. Dosis af Cymbalta og Lyrica kan øges. Fremtiden vil vise, hvordan hun takler de 17 timer. Et deltids arbejde er også en form for behandling som miljøterapi. Med intensiveret psykofarmakologisk behandling og miljøterapi kan det være, at hun i fremtiden kan klare flere timer."

Med henvisning til speciallægeerklæringen af 16/10 2010 vurderede selskabet i brev af 16/11 2010 at klagerens erhvervsevne ikke var nedsat i dækningsberettigende grad og meddelte, at ydelserne ville stoppe pr. den 1/1 2011.

Klageren var utilfreds med selskabets afgørelse og erklærede sig i brev af 8/12 2010 uenig i speciallægens konklusion og angav, at der var sproglige problemer med at for-

stå hinanden under samtalen. Hun anførte, at arbejdet på plejehjemmet, hvor hun var i arbejdsprøvning, var skånsomt, og at hun fik pauser i løbet af dagen ved at gå tur med de ældre og sidde på en bænk i fred og ro.

Da selskabet fastholdt sin afgørelse har klageren indbragt sagen for nævnet ved klageskema underskrevet den 19/1 2011. Heraf fremgår bl.a.:

> "1. Sagsfremstilling, kort redegørelse for sagen.
> …
> Januar 2009 sygemeldt: Voldsom stress - depression - angst - fyret fra arbejde (… 19 år). Har tidligere været syg på samme måde for ca. 6 år siden.
> Jobtilbud fra kommunen/kommunen søgte med lys og lygte for at finde en arbejdsplads og arbejde jeg kunne passe i forhold til min sygdom - der var kun på et plejehjem, hvor jeg var en slags besøgsven for beboerne på en afdeling. Efter 2 x 2 mdr. på plejehjemmet fik jeg efterfølgende tilkendt flexjob (12 timer). Kan ikke klare et job i den virkelige verden, da min arbejdsevne ikke bliver anderledes.
> …
> 2. Hvad vil De konkret opnå hos selskabet? (skal udfyldes)
>
> Præmiefritagelse og udbetaling af invalidepension."

Selskabet fastholder i brev af 10/2 2011 til nævnet sin afgørelse og har til støtte herfor bl.a. anført:

> "Det fremgår af oplysningerne, at funktionsniveauet er nedsat, men forløbet i virksomhedspraktik har vist, at der er en resterhvervsevne, og at forsikrede med de nødvendige skånehensyn kan klare et fleksjob. Speciallægen oplyser, at forsikrede er i behandling med god effekt, og at hun fremtræder velbefindende.
>
> Vi skal vurdere den generelle erhvervsevne, og ikke erhvervsevnen i det aktuelle fleksjob. At man arbejder i fleksjob giver ikke i sig selv ret til ydelser fra forsikringen.
>
> Forsikrede blev sygemeldt den 26. januar 2009. Vi har ydet præmiefritagelse og udbetalt invalidepension fra karensperiodens udløb og til den 1. januar 2011.
>
> Nordea Liv & Pension fandt det herefter ikke lægeligt dokumenteret, at erhvervsevnen er nedsat med halvdelen af den fulde erhvervsevne. Det meddelte vi forsikrede i brev af 16. november 2010 (bilag …).
>
> [Klageren] har ikke dokumenteret, at hendes erhvervsevne er nedsat med halvdelen af den fulde erhvervsevne, og vi fastholder derfor, at vi ikke skal yde præmiefritagelse og udbetale invalidepension efter 1. januar 2011."

I brev af 2/3 2011 til nævnet bemærker klageren, at hun i forbindelse med arbejdsprøvningen havde brug for hvile hver dag, og at bare tanken om at komme ud på en arbejdsplads giver hende angst og stress. Derudover fremgår bl.a.:

"**Man skal her være opmærksom på at her i forsikringen er aftalt 50 % og ikke 70 % nedsat erhvervsevne, som er sædvanlig i disse sager.**

Jeg har været nødt til at ændre hele den måde mit liv har været på tidligere. Mit liv har jeg næret NØDT til at tage op til revision. Ikke store forsamlinger - ikke bare sådan gæster på besøg - fester måske - men går efter eller under middagen eller bliver hjemme alt efter hvordan jeg har det eller får det. Skal hele tiden forholde mig til hvornår jeg måske kan handle ind. Ved ikke om angsten overmander mig. Kan ikke læse en bog ej heller lytte til lydbånd da jeg ikke kan koncentrere mig og hele tiden må starte forfra. Bliver let træt og har brug for ro. Min hverdag må på ingen måde blive/være stresset. Kan sige ja til en hyggeaften men kan blive nødt til i sidste øjeblik at melde fra. Deltager ikke længere i kurser ej heller f. eks yoga. Det er i min verden væsentlige grunde til en væsentlig forringelse af min hverdag."

Parterne er fremkommet med yderligere bemærkninger i flere breve til nævnet, som i den forbindelse har modtaget et brev af 28/3 2011 fra klagerens egen læge. Han mener, at klagerens erhvervsevne er reduceret til under halvdelen i forhold til tidligere.

Af forsikringsbetingelserne fremgår:

"**A. Invalidepension og præmiefritagelse**
…
Forsikrede har ret til invalidepension og/eller præmiefritagelse, hvis forsikrede får nedsat sin erhvervsevne på grund af sygdom eller ulykkestilfælde, uden at det skyldes forsæt, således at erhvervsevnen er nedsat til 1/3 eller derunder af den fulde erhvervsevne.

Nedsat erhvervsevne, der berettiger til udbetaling af invalidepension og/eller præmiefritagelse, foreligger, når den forsikrede ikke længere skønnes at være i stand til ved passende beskæftigelse - bedømt under hensyn til forsikredes nuværende helbredstilstand, uddannelse og tidligere virksomhed - at tjene mere end 1/3 af, hvad der i samme egn er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder."

Nævnet udtaler:

Efter sin gennemgang af sagen, herunder det lægelige og kommunale materiale samt parternes indlæg, finder nævnet, at klageren, på trods af det oplyste om, at hun er tilkendt fleksjob med en ugentlig arbejdstid på 12 timer, ikke har bevist, at hendes erhvervsevne er nedsat til 1/2. Nævnet kan derfor ikke kritisere, at selskabet har afvist at yde dækning som sket.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Svend Bjerg Hansen
Udskriftens rigtighed bekræftes

Henning Jønsson